

ပြည်သူ့လွှတ်တော်ရုံး သုတေသနဌာန

ရက်စွဲ။ ၂၀၂၀ ပြည့်နှစ်၊ ဩဂုတ်လ ၁၁ ရက်

မြန်မာနိုင်ငံ၏ Ease of Doing Business ပြုပြင်ပြောင်းလဲမှု

အကျဉ်းချုပ်

ယခု ကိုဗစ်-၁၉ ကပ်ရောဂါရိုက်ခတ်မှုကြောင့် ကမ္ဘာ့စီးပွားရေးဇွေးကွေးလျှက်ရှိကာ မြန်မာ့ စီးပွားရေးကိုလည်း အထိုက်အလျောက်ရိုက်ခတ်လာသောကြောင့် အစိုးရအနေဖြင့် ကဏ္ဍပေါင်းစုံ အတွက် မူဝါဒနှင့်အရေးပေါ်စီမံချက်များ ချမှတ်ဆောင်ရွက်လျက်ရှိပါသည်။ စီးပွားရေးထိခိုက်မှုသက်သာရေးစီမံချက် (CERP) နှင့်အတူ စီးပွားရေးကျဆင်းမှု ပြန်လည်ဦးမော့လာစေရေးအတွက် နိုင်ငံခြား ရင်းနှီးမြှုပ်နှံမှု (FDI) ပိုမိုဝင်ရောက်ရန် အရေးကြီးလျက်ရှိပါသည်။ Doing Business Ranking သည် FDI အပေါ်သက်ရောက်မှုကြီးမားပြီး FDI ကိုဆွဲဆောင်ရန် စီးပွားရေးဝန်းကျင်ကောင်းတစ်ရပ်ကို ဖန်တီးနိုင်သည့် အခွင့်အလမ်းများ/အားသာချက်များနှင့်လည်း ချိတ်ဆက်လျက်ရှိပါသည်။ ၂၀၁၉-၂၀၂၀ ဘဏ္ဍာနှစ်၏ FDI လျာထားချက်သည် အမေရိကန်ဒေါ်လာ ၅.၈ ဘီလီယံဖြစ်ပါသည်။ ၂၀၂၀ ပြည့်နှစ် ကမ္ဘာ့ဘဏ်အစီရင်ခံစာအရ မြန်မာနိုင်ငံ၏ Doing Business အခြေအနေမှာအဆင့် ၁၇၁ မှ ၁၆၅ သို့ တိုးတက်လာပြီး ပြုပြင်ပြောင်းလဲမှုအကောင်းဆုံးနိုင်ငံ ၂၀ စာရင်းတွင် ပါဝင်လျက်ရှိပါသည်။ သို့သော် အာဆီယံနိုင်ငံများနှင့် နှိုင်းယှဉ်ကြည့်ပါက အဆင့်နိမ့်ကျနေဆဲဖြစ်ပါသည်။

ဤစာတမ်းတိုတွင် Doing Business ၏ သဘောတရားနှင့် တိုင်းတာသည့် အညွှန်းကိန်း (၁၀) ခု၊ လက်ရှိရမှတ်နှင့်အဆင့်၊ သက်ဆိုင်ရာအဖွဲ့အစည်းများ၏ အကောင်အထည်ဖော်နေမှုများ၊ ပြုပြင်ပြောင်းလဲမှု၏ အကျိုးသက်ရောက်မှုများ၊ လွှတ်တော်မှထိန်းညှိ လေ့လာစောင့်ကြည့်နေမှုများ၊ စိန်ခေါ်မှုများနှင့် လိုအပ်ချက်များ၊ အာဆီယံနိုင်ငံများနှင့် မြန်မာနိုင်ငံ၏ အဆင့်များကို ဖော်ပြထားသည့် အပြင် အိန္ဒိယနိုင်ငံ၏ Doing Business ကိုနမူနာယူဖွယ်ရာ အချက်များအားသုံးသပ် တင်ပြထားပါသည်။

သုတေသနစာတမ်းတိုအမှတ်စဉ်- ၁၄၂

ဤစာတမ်းတိုနှင့်ပတ်သက်၍ သတိပြုရန်အချက်များအား နောက်ဆုံးစာမျက်နှာတွင် ဖော်ပြထားသည်။

မာတိကာ

စဉ်	အကြောင်းအရာ	စာမျက်နှာ
၁။	နိဒါန်း	၃
၂။	ရည်ရွယ်ချက်	၃
၃။	သုတေသန နည်းနာနိဿယများ	၄
၄။	စီးပွားရေးလုပ်ကိုင်ရလွယ်ကူမှုသဘောတရား	၄
၅။	စီးပွားရေးလုပ်ကိုင်ရလွယ်ကူမှုအညွှန်းကိန်းနှင့် တိုင်းတာသည့်အချက်များ	၅
၆။	စီးပွားရေးလုပ်ကိုင်ရလွယ်ကူမှုအဆင့် (Ranking) ၏ အရေးပါမှု	၇
၇။	လက်ရှိမြန်မာနိုင်ငံ၏ Doing Business Ranking နှင့် ရမှတ်	၇
၈။	သက်ဆိုင်ရာဝန်ကြီးဌာနများ၏ အကောင်အထည်ဖော်ဆောင်ရွက်ချက်များ	၈
၉။	ပြုပြင်ပြောင်းလဲမှုများ၏ အကျိုးသက်ရောက်မှုများ	၁၃
၁၀။	လွှတ်တော်မှဆောင်ရွက်ချက်များ	၁၄
၁၁။	အာဆီယံနိုင်ငံများ၏ စီးပွားရေးလုပ်ကိုင်ရလွယ်ကူမှုအဆင့်	၁၅
၁၂။	ကမ္ဘာ့နိုင်ငံများရှိ စီးပွားရေးလုပ်ကိုင်ရအကောင်းဆုံးနှင့် အခက်ခဲဆုံးနိုင်ငံများ	၁၆
၁၃။	အိန္ဒိယနိုင်ငံ၏ Doing Business ပြုပြင်ပြောင်းလဲမှုများ	၁၇
၁၄။	နမူနာယူဖွယ်ရာများ	၂၂
၁၅။	စီးပွားရေးလုပ်ကိုင်ရလွယ်ကူမှုနှင့်အတူ စိန်ခေါ်မှုများနှင့် လိုအပ်ချက်များ	၂၂
၁၆။	စီးပွားရေးပညာရှင်အချို့၏ အမြင်များ	၂၃
၁၇။	နိဂုံး	၂၃

နိဒါန်း

၁။ ယခုအခါ ကိုဗစ်-၁၉ ကမ္ဘာ့ကပ်ရောဂါကြောင့် စီးပွားရေးလုပ်ငန်းများ ရပ်ဆိုင်းထားခြင်း၊ စီမံကိန်းများရပ်ဆိုင်းထားခြင်း စသည့်အကြောင်းများကြောင့် ကမ္ဘာ့စီးပွားရေးအခြေအနေကျဆင်း လာမှုနှင့်အတူ အလုပ်လက်မဲ့အခြေအနေများ ဖြစ်ပေါ်လျက်ရှိပါသည်။ ကမ္ဘာ့ကပ်ရောဂါအခြေ အနေပေါ်မူတည်၍ နိုင်ငံတိုင်းလိုလိုတွင် လုပ်ငန်းများပြန်လည် လည်ပတ်ရန် တာရှည်လျက်ရှိပါသည်။ ထိုအခြေအနေတွင် ရင်းနှီးမြှုပ်နှံမှုများ လိုအပ်လာမည်ဖြစ်သကဲ့သို့ ကျဆင်းနေသော ရင်းနှီးမြှုပ်နှံမှု များ ပြန်လည်၍ ရုန်းထရမည်မှာ မလွဲဧကန်ပင် ဖြစ်ပါသည်။ ထို့ကြောင့် ယခုလို ကာလတွင် မိမိ တို့နိုင်ငံ၏ ရင်းနှီးမြှုပ်နှံမှုများကို အရှိန်အဟုန်ဖြင့် ပိုမိုမြှင့်တင်ရန် လိုအပ်လာပါသည်။

၂။ ကမ္ဘာ့ဘဏ်သည် နိုင်ငံပေါင်း ၁၉၀ ၏ စီးပွားရေးလုပ်ကိုင်ရလွယ်ကူမှု အခြေအနေများကို အကဲဖြတ်ကာ နှစ်စဉ်စီးပွားရေးလုပ်ကိုင်ရလွယ်ကူမှု အစီရင်ခံစာကို ၂၀၀၃ ခုနှစ်ကတည်းမှစ၍ ထုတ်ပြန်လျက်ရှိပါသည်။ မြန်မာနိုင်ငံသည် ၂၀၁၄ ခုနှစ်မှစ၍ ဤအစီရင်ခံစာတွင် ပါဝင်လာခဲ့ပါ သည်။ စီးပွားရေးလုပ်ငန်းများလုပ်ကိုင်ရာ၌ ပိုမိုလွယ်ကူစေရန် နိုင်ငံတော်အစိုးရမှ ပြုပြင်ပြောင်း လဲမှုများ၊ အညွှန်းကိန်းများ မြှင့်တက်လာစေရန် ကြိုးစားဆောင်ရွက်မှုများကြောင့် လက်ရှိအခြေ အနေတွင် အဆင့်နံပါတ်နေရာ (၁၆၅) နေရာဖြင့် တိုးတက်လာပါသည်။ ထို့ကြောင့် ယခင်နှစ်ထက် စာလျှင် အဆင့် (၆) ဆင့် တိုးတက်လာသော်လည်း ဒေသတွင်းအာဆီယံနိုင်ငံများနှင့် နှိုင်းယှဉ်ပါ က ခက်ခဲသောအဆင့်တွင် တည်ရှိနေဆဲဖြစ်ပါသည်။^၁

ရည်ရွယ်ချက်

၃။ ဤစာတမ်းတို့ပါ ရည်ရွယ်ချက်များမှာ အောက်ပါအတိုင်းဖြစ်ပါသည်-

- (က) စီးပွားရေးလုပ်ကိုင်ရလွယ်ကူမှု (Ease of Doing Business) သဘောတရားကို သိရှိစေရန်၊
- (ခ) စီးပွားရေးလုပ်ကိုင်ရလွယ်ကူမှုအဆင့် မြှင့်တက်လာစေရေးအတွက် သက်ဆိုင်ရာ ဝန်ကြီးဌာနများ၏ ဆောင်ရွက်ချက်များနှင့် ရည်မှန်းချက်များကို သိရှိစေရန်၊

^၁ ဧရာဝတီသတင်း၊ Myanmar Climbs Six Spots in World Bank Ease of Doing Business Ranking, 24 October 2019 available from; [https://www.irrawaddy.com/news/burma/myanmar-among-world-banks-top-20-business-ease-improvements.html/\[accessed 1 January 2020\]](https://www.irrawaddy.com/news/burma/myanmar-among-world-banks-top-20-business-ease-improvements.html/[accessed 1 January 2020])

- (ဂ) စီးပွားရေးလုပ်ကိုင်ရလွယ်ကူမှုအဆင့်သည် နိုင်ငံခြားရင်းနှီးမြှုပ်နှံမှု ဝင်ရောက်လာ စေရေးအတွက် တိုက်ရိုက်အထောက်အကူပြုကြောင်းကို သိရှိစေရန်၊
- (ဃ) အာဆီယံနိုင်ငံများအပါအဝင် ကမ္ဘာ့စီးပွားရေးလုပ်ကိုင်ရအကောင်းဆုံး ထိပ်ဆုံး (၅) နိုင်ငံနှင့် ခက်ခဲဆုံးနိုင်ငံ (၅) နိုင်ငံ၏ လက်ရှိအဆင့်ကို သိရှိစေရန်၊
- (င) ပြုပြင်ပြောင်းလဲမှုမြန်ဆန်၍ အဆင့် (၁၄) နေရာသို့ လျော့ကျသွားသည့် သာဓက များရှိသော အိန္ဒိယနိုင်ငံ၏ ဆောင်ရွက်ချက်များကိုသိရှိစေရန်။

သုတေသန နည်းနာနိဿယများ

၄။ စာတမ်းတို့ပါ အချက်အလက်များကို နိုင်ငံတော်အကြီးအကဲများ၏ မိန့်ခွန်းများ၊ အစိုးရ ဝန်ကြီးဌာနဝက်ဆိုဒ်များ၊ နိုင်ငံပိုင်သတင်းစာများ၊ ပြည်တွင်းထုတ်ဂျာနယ်များ၊ လွှတ်တော်တွင်း ဆွေးနွေးချက်များ၊ စီးပွားရေးပညာရှင်များ၏ အမြင်များ၊ World Bank ၏ အစီရင်ခံစာများအပါ အဝင်အခြားသော နိုင်ငံတကာသတင်းများမှ ကောက်နုတ်ရေးသားထားပါသည်။

စီးပွားရေးလုပ်ကိုင်ရလွယ်ကူမှုသဘောတရား

၅။ Ease of Doing Business ဆိုသည်မှာ စီးပွားရေးလုပ်ငန်းများဆောင်ရွက်ရာ၌ လွယ်ကူ ချောမွေ့စွာ ဆောင်ရွက်နိုင်မှုကို ဆိုလိုခြင်းဖြစ်ပါသည်။ နိုင်ငံတစ်နိုင်ငံတွင် စီးပွားရေးလုပ်ကိုင်ရ လွယ်ကူစေရန် ယင်းနိုင်ငံ၏ စီးပွားရေးလုပ်ငန်းများ လုပ်သာကိုင်သာရှိမှုနှင့် စီးပွားရေးဆိုင်ရာ စည်းမျဉ်းစည်းကမ်းများနှင့် ၎င်းတို့၏ အကျိုးသက်ရောက်မှုရှိစေရေးတို့သည် များစွာအရေးကြီးပါ သည်။ ကမ္ဘာ့ဘဏ်သည် ၂၀၀၃ ခုနှစ်ကတည်းမှစ၍ နိုင်ငံပေါင်း ၈၅ နိုင်ငံ၏ စီးပွားရေးလုပ်ကိုင်ရ လွယ်ကူမှုရှိ/မရှိကို သတ်မှတ်ထားသော အညွှန်းကိန်းများနှင့် တိုင်းတာ၍ အဆင့်သတ်မှတ်ပြီး အစီရင်ခံစာထုတ်ပြန်လာခဲ့သည်မှာ ယခု၂၀၂၀ ပြည့်နှစ်တွင် နိုင်ငံပေါင်း ၁၉၀ အထိပါဝင်လာခဲ့ပြီ ဖြစ်ပါသည်။ အစီရင်ခံစာထုတ်ပြန်သည့်ခုနှစ်ကို တစ်နှစ်စော၍ သတ်မှတ်ပြီး (ဥပမာ ၂၀၁၉ ခုနှစ် အတွက် အစီရင်ခံစာအား Ease of Doing Business Report ၂၀၂၀ ပြည့်နှစ် အောက်တိုဘာလ ကုန်တွင်) တရားဝင်ထုတ်ပြန်ပါသည်။ အကဲဖြတ်မှုများပြုလုပ်ရာတွင် နှစ်စဉ်ဇန်နဝါရီလတွင်မေးခွန်း များပြုစုခြင်း၊ ဖေဖော်ဝါရီလမှဩဂုတ်လအထိ အချက်အလက်များစုဆောင်းခြင်း၊ စစ်ဆေးခြင်းနှင့် အတည်ပြုခြင်းတို့ကို ဆောင်ရွက်ပြီးမှ အောက်တိုဘာလကုန်တွင် အစီရင်ခံစာ ထုတ်ပြန်လေ့ရှိပါ

သည်။ ထို့ကြောင့် ကမ္ဘာ့ဘဏ်မှ အကဲဖြတ်သည့် နိုင်ငံများ၏ အဆင့်တက်လာပါက ယင်းနိုင်ငံ၏ စီးပွားရေးလုပ်ကိုင်ရ အဆင်ပြေလွယ်ကူမှုရှိနေကြောင်းကို ဖော်ပြနေပါသည်။^၂

စီးပွားရေးလုပ်ကိုင်ရလွယ်ကူမှု အညွှန်းကိန်းနှင့် တိုင်းတာသည့်အချက်များ

၆။ နိုင်ငံတစ်နိုင်ငံရှိ စီးပွားရေးလုပ်ငန်းများ လုပ်ကိုင်ရလွယ်ကူမှုအခြေအနေများကို Distance to Frontier (DTF) ရမှတ်နှင့် Ranking (အဆင့်) တို့ကို အကဲဖြတ်ကာ နိုင်ငံတစ်နိုင်ငံချင်းစီ၏ စီးပွားရေးလုပ်ကိုင်ရလွယ်ကူမှုအညွှန်းကိန်း ၁၂ ခုကို အခြေခံ၍ ထိုအထဲမှ ၁၀ ခုကို အမှတ်ပေးကာ အစီရင်ခံစာထုတ်ပြန်လေ့ရှိပါသည်။ ထို့ကြောင့် ကမ္ဘာ့ဘဏ်၏ အစီရင်ခံစာတွင်အညွှန်းကိန်း (၁၂) ခုနှင့် ယင်းတို့ကိုတိုင်းတာသည့် အချက်များကို အောက်ပါဇယားတွင်လေ့လာနိုင်ပါသည်-

စဉ်	အညွှန်းကိန်း	တိုင်းတာသည့်အချက်များ
(က)	စီးပွားရေးလုပ်ငန်း တစ်ခုစတင်ခြင်း	ကုမ္ပဏီလီမိတက်တစ်ခု စတင်တည်ထောင်ရန် လိုအပ်သည့် လုပ်ထုံးလုပ်နည်းများ၊ အချိန်နှင့် ကုန်ကျစရိတ်၊ အနည်းဆုံး ထည့်ဝင်ရမည့် မတည်ငွေရင်းပမာဏ၊
(ခ)	ဆောက်လုပ်ခွင့် ရယူခြင်း	ဆောက်လုပ်ခွင့်ပြုမိန့်လုပ်ငန်းစဉ်တွင်အဆောက်အဦ တစ်လုံး တည်ဆောက်ရန် လိုအပ်သော လုပ်ငန်းစဉ်များ၊ ကြာချိန်၊ ကုန်ကျစရိတ်၊ အရည်အသွေးထိန်းချုပ်ခြင်းနှင့် လုပ်ငန်းခွင် လုံခြုံမှုကို တိုင်းတာခြင်း၊
(ဂ)	လျှပ်စစ်ဓာတ်အား ရရှိနိုင်မှု	လျှပ်စစ်ဓာတ်အား ချိတ်ဆက်သွယ်တန်းရယူရန်လျှောက်ထားဆောင်ရွက်ရမည့် အဆင့်များ၊ ကြာမြင့်ချိန်၊ ကုန်ကျစရိတ်၊ ယုံကြည်စိတ်ချစွာ မီးရယူသုံးစွဲနိုင်မှုနှင့် မီတာခနှုန်းထားများပွင့်လင်းမြင်သာရှိမှု၊
(ဃ)	ပိုင်ဆိုင်မှုမှတ်ပုံတင်ခြင်း	ပိုင်ဆိုင်မှုလွှဲပြောင်းခြင်းအတွက် လုပ်ငန်းစဉ်၊ ကြာချိန်၊ ကုန်ကျစရိတ်နှင့် မြေယာစီမံခန့်ခွဲမှုစနစ်၏ အရည်အသွေး၊

^၂ ကြေးမုံသတင်းစာ၊ ညွှန်းကိန်းအသစ်များနှင့် Doing Business 2020 ၊ ၁၅ ဖေဖော်ဝါရီ ၂၀၂၀၊ စာမျက်နှာ ၁၀၊ (ကြည့်ရှုရက် ၂၀ ဖေဖော်ဝါရီ ၂၀၂၀)

(င)	ချေးငွေရရှိနိုင်မှု	ချေးငွေဆိုင်ရာ သတင်းအချက်အလက်စနစ်၊ အပေါင်ခံခြင်းဆိုင်ရာဥပဒေများတွင် ငွေချေးခြင်းကို အထောက်အပံ့ပြုသည့် သေချာသောသွင်ပြင် လက္ခဏာအချက်အလက်များ ပါရှိခြင်းရှိ/မရှိ၊
(စ)	အနည်းစုရင်းနှီးမြှုပ်နှံသူများအားအကာအကွယ်ပေးခြင်း	ကော်ပိုရိတ်စီမံအုပ်ချုပ်မှုတွင်လည်းကောင်း၊ ဆက်နွယ်သည့်ပုဂ္ဂိုလ်နှင့်လုပ်ငန်းဆောင်ရွက်ချက်တွင်လည်းကောင်း၊ လူနည်း စုအစုရှယ်ယာရှင်များ၏ အခွင့်အရေးများ၊
(ဆ)	အခွန်ပေးဆောင်ခြင်း	လုပ်ငန်းတစ်ခုအနေဖြင့် အခွန်ဆိုင်ရာ လုပ်ထုံးလုပ်နည်းများနှင့်အညီ အခွန်ပေးဆောင်မှုများ၊ အခွန်ပေးရသည့်အချိန်နှင့်အခွန်နှုန်းတို့အပြင် ကြေညာလွှာတင်ပြီးနောက်ပိုင်းလုပ်ငန်းစဉ်များ၊
(ဇ)	နယ်စပ်ဖြတ်ကျော်ကုန်သွယ်ခြင်း	ကုန်ပစ္စည်းများတင်သွင်းရန်နှင့်တင်ပို့ရန် ဆောင်ရွက်ရသည့် လုပ်ထုံးလုပ်နည်းများ၊ ကုန်ကျစရိတ်နှင့်ကြာချိန်၊
(ဈ)	ပဋိညာဉ်များအတည်ပြုဆောင်ရွက်ခြင်း	စီးပွားရေးဆိုင်ရာ အငြင်းပွားမှုများဖြေရှင်းရန် ကြာမြင့်ချိန်နှင့် ကုန်ကျစရိတ်၊ တရားစီရင်ရေးဆိုင်ရာလုပ်ငန်းများ၏ အရည်အသွေး၊
(ည)	လူမွဲခံယူမှုကိုဖြေရှင်းခြင်း	စီးပွားရေးဆိုင်ရာလူမွဲခံယူခြင်းအတွက် ကြာမြင့်ချိန်၊ ကုန်ကျစရိတ်၊ ရလဒ်နှင့်ကြွေးမြီပြန်လည်ရှိနိုင်သော ရာခိုင်နှုန်းနှင့် လူမွဲခံယူခြင်းဆိုင်ရာ ဥပဒေမူဘောင်အားကောင်းမှု၊
(ဋ)	အလုပ်ခွင်ရှိအလုပ်သမားများ	အလုပ်အကိုင်ဆိုင်ရာ စည်းမျဉ်းများလိုက်လျောညီထွေရှိမှု၊ အလုပ်သမားအခွင့်အရေးဆိုင်ရာ ဥပဒေမူဘောင် အားကောင်းမှု၊
(ဌ)	အစိုးရနှင့်ချုပ်ဆိုသောစာချုပ်များ	အစိုးရပိုင်ပစ္စည်းများ ဝယ်ယူခြင်းဆိုင်ရာ စည်းမျဉ်းများ။ ³

³ ရင်းနှီး-မောင်၊ ကြေးမုံသတင်းစာ၊ ညွှန်းကိန်းအသစ်များနှင့် Doing Business 2020၊ ဖေဖော်ဝါရီ ၁၅၊ ၂၀၂၀၊ စာမျက်နှာ ၁၀၊ (ကြည့်ရှုရက် ၁၆ ဖေဖော်ဝါရီလ ၂၀၂၀)

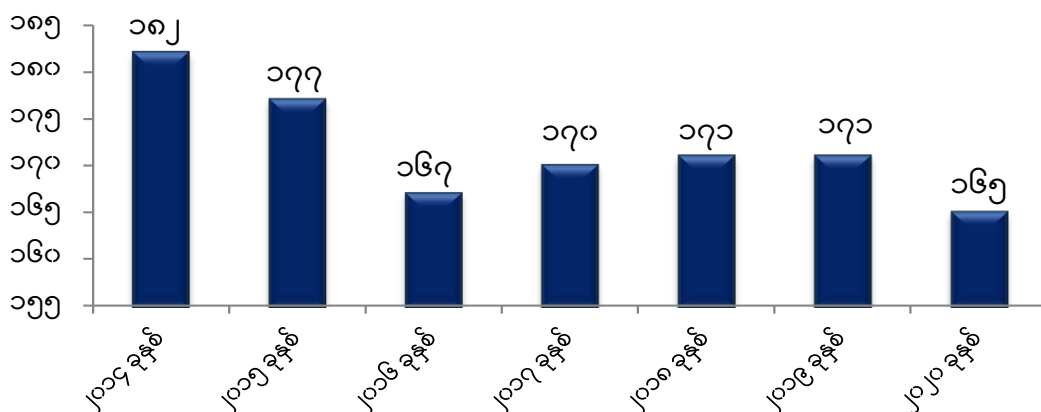
စီးပွားရေးလုပ်ကိုင်ရလွယ်ကူမှုအဆင့် (Ranking) ၏ အရေးပါမှု

၇။ စီးပွားရေးလုပ်ကိုင်ရာတွင် လွယ်ကူချောမွေ့ပြီးအဆင့်ကောင်းမွန်နေခြင်းသည် စီးပွားရေးလုပ်ကိုင်ရာ၌ ယှဉ်ပြိုင်နိုင်စွမ်းရှိခြင်း၊ ပွင့်လင်းမြင်သာမှုရှိခြင်း၊ ကုန်ကျစရိတ်သက်သာခြင်း၊ လွယ်ကူမြန်ဆန်ခြင်းနှင့် လုပ်ထုံးလုပ်နည်းများရှင်းလင်းတိကျခြင်း၊ စီးပွားရေးဆိုင်ရာဥပဒေများနှင့်စည်းမျဉ်းမူဘောင်များအားကောင်းခြင်းတို့၏ ပြယုဂ်တစ်ခုဖြစ်ပါသည်။ စီးပွားရေးလုပ်ငန်းရှင်များအနေဖြင့် နိုင်ငံတစ်နိုင်ငံတွင် ရင်းနှီးမြှုပ်နှံရန် ထည့်သွင်းစဉ်းစားသည့်အချက်များတွင် ကမ္ဘာ့ဘဏ်၏ စီးပွားရေးလုပ်ကိုင်ရ လွယ်ကူမှုအဆင့်သတ်မှတ်ချက်သည် တစ်ခုအပါအဝင်ဖြစ်ပါသည်။ Ease of Doing Business Ranking သည် နိုင်ငံတစ်နိုင်ငံစီးပွားရေးနှင့် ရင်းနှီးမြှုပ်နှံမှုကဏ္ဍအပြင် ကုန်သွယ်ရေး၊ ပုဂ္ဂလိကကဏ္ဍဖွံ့ဖြိုးတိုးတက်ရေးနှင့် အလုပ်အကိုင်အခွင့်အလမ်းများ ပိုမိုဖန်တီးပေးနိုင်ရေးတို့ကို ဖော်ဆောင်ပေးနိုင်သောကြောင့် စီးပွားရေးဝန်းကျင်တစ်ခုလုံးအတွက် အရေးပါလျက်ရှိပါသည်။⁴

လက်ရှိမြန်မာနိုင်ငံ၏ Doing Business Ranking နှင့် ရမှတ်

၈။ စီးပွားရေးလုပ်ကိုင်ရလွယ်ကူမှု အညွှန်းကိန်းအပေါ် အခြေခံ၍ အမှတ်ပေးသည့်အဆင့် (Ranking) နှင့် Distance to Frontier (DTF) ရမှတ်အလိုက် မြန်မာနိုင်ငံ၏ ၂၀၁၄ ခုနှစ်မှ ၂၀၂၀ ပြည့်နှစ်အထိ တိုးတက်လာမှုအခြေအနေကို အောက်ပါပုံပြကားချပ်ဖြင့် လေ့လာသိရှိနိုင်ပါသည်-

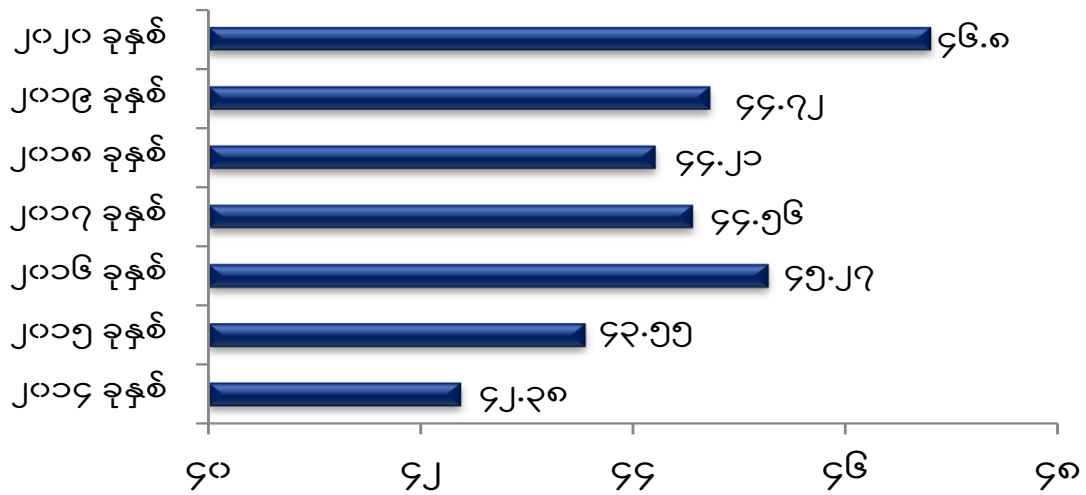
မြန်မာနိုင်ငံ၏ နှစ်အလိုက်စီးပွားရေးလုပ်ကိုင်ရလွယ်ကူမှုအဆင့်

Source: Myanmar Doing Business Website

⁴ Ibid

မြန်မာနိုင်ငံ၏ Distance to Frontier ရမှတ်

Source: Myanmar Doing Business Website

သက်ဆိုင်ရာဝန်ကြီးဌာနများ၏ အကောင်အထည်ဖော်ဆောင်ရွက်ချက်များ

၉။ စီးပွားရေးလုပ်ကိုင်ရလွယ်ကူမှုအဆင့် တိုးတက်လာစေရေးအတွက် ဒုတိယသမ္မတ (၁) ဦးမြင့်ဆွေဦးဆောင်သည့် ပုဂ္ဂလိက ကဏ္ဍဖွံ့ဖြိုးတိုးတက်ရေးကော်မတီက စီးပွားရေးနှင့်ကူးသန်း ရောင်းဝယ်ရေးဝန်ကြီးဌာန ဒုတိယဝန်ကြီးဦးဆောင်သည့် အဖွဲ့ဝင် (၁၄) ဦးပါဝင်သောအဖွဲ့ကို ဖွဲ့စည်းထားပြီး ယင်းလုပ်ငန်းအဖွဲ့အား အထောက်အကူဖြစ်စေရေးအတွက် အညွှန်းကိန်းတစ်ခု ချင်းအလိုက် သက်ဆိုင်ရာဝန်ကြီးဌာနများမှ ညွှန်ကြားရေးမှူးချုပ်အဆင့်ရှိ ပုဂ္ဂိုလ်များဦးဆောင် သော အထောက်အကူပြုအဖွဲ့ ၁၀ ဖွဲ့ကိုလည်း ဖွဲ့စည်းခဲ့ကာ(၂) ပတ်တစ်ကြိမ် အစည်းအဝေးများ ပြုလုပ်လျက်ရှိပါသည်။ စီးပွားရေးနှင့်ကူးသန်းရောင်းဝယ်ရေးဝန်ကြီးဌာနသည် အဓိကတာဝန်ယူ ဆောင်ရွက်ရသည့် ဝန်ကြီးဌာနဖြစ်ပြီး^၅ အခြားသောသက်ဆိုင်ရာဝန်ကြီးဌာနများ၏ အကောင် အထည်ဖော်ဆောင်ရွက်မှုများကြောင့် ယခုနှစ် ၂၀၂၀ ပြည့်နှစ် ကမ္ဘာ့ဘဏ်အစီရင်ခံစာတွင် မြန်မာ နိုင်ငံသည် အဆင့် ၁၆၅ သို့ရောက်ရှိကာ တိုးတက်ပြောင်းလဲမှုများလည်း ရရှိခဲ့ပါသည်။^၆ သက်ဆိုင် ရာဝန်ကြီးဌာနများမှ ၂၀၂၁ ခုနှစ်အညွှန်းကိန်းတိုးတက်စေရေးအတွက် စဉ်ဆက်မပြတ် ပြုပြင် ပြောင်းလဲမှုများ ပြုလုပ်နိုင်ရန် စီစဉ်ထားရှိကာ ပြုပြင်ပြောင်းလဲနိုင်မှုများကိုလည်း ဖော်ထုတ် ထားရှိပြီး စီးပွားရေးလုပ်ကိုင်ရလွယ်ကူမှု အညွှန်းကိန်းတိုးတက်စေရေးတွင် အထောက်အကူပြု

^၅ မောင်လွင်ပြင်၊ Commerce ဂျာနယ်၊ Vol: 19, No 43, 11 November 2019, Page 21, စီးပွားရေးလုပ်ကိုင်ရလွယ်ကူမှုအစီရင်ခံစာ ၂၀၂၀နှင့် မြန်မာနိုင်ငံ အဆင့်တိုးတက်ရရှိရေး (ကြည့်ရှုရက် ၁၃ နိုဝင်ဘာလ ၂၀၁၉)

^၆ Ibid

သည့် E-Government စနစ်ကိုပါ တိုးတက်အောင်ဆောင်ရွက်ထားရှိပြီးဖြစ်ပါသည်။ ထို့ပြင် စီးပွားရေးလုပ်ကိုင်ရလွယ်ကူမှုအဆင့် မြင့်တက်လာရေးအတွက် လာမည့်နှစ်တွင် အဆင့် ၁၀၀ အတွင်းသို့ ရောက်ရှိလာစေရန်နှင့် ၂၀၃၅ ခုနှစ်တွင် အဆင့် ၄၀ အတွင်းသို့ရောက်ရှိလာစေရန် မြန်မာနိုင်ငံရင်းနှီးမြှုပ်နှံမှုမြှင့်တင်ရေးစီမံကိန်း (MIPP) တွင်လည်း ထည့်သွင်းရည်မှန်းထားပြီး ဖြစ်ပါသည်။^၇

၁၀။ မြန်မာနိုင်ငံသည် စီးပွားရေးလုပ်ကိုင်ရန် လွယ်ကူအောင် ပြုပြင်ပြောင်းလဲမှုများဆောင် ရွက်ရာတွင် ပြုပြင်ပြောင်းလဲမှုအကောင်းဆုံးနိုင်ငံ ၂၀ တွင် ပါဝင်လာခဲ့ပါသည်။^၈ ၂၀၁၄ ခုနှစ်မှစ၍ ၂၀၂၀ ပြည့်နှစ်အထိ မြန်မာနိုင်ငံ၏ နှစ်စဉ်စီးပွားရေးလုပ်ကိုင်ရလွယ်ကူစေရန် ပြုပြင်ပြောင်းလဲ မှုများ ပြုလုပ်ခဲ့သည့် ကဏ္ဍများကို အောက်ပါဇယားတွင်လေ့လာနိုင်ပါသည်-

စဉ်	ခုနှစ်	ပြုပြင်ပြောင်းလဲသည့်ကဏ္ဍ
(က)	၂၀၁၄	အခွန်ထမ်းဆောင်ခြင်း • ကော်ပိုရိတ်ဝင်ငွေခွန်နှုန်းထားကို လျှော့ချခြင်းဖြင့် ကုမ္ပဏီများ အတွက်အခွန်နှုန်းထားများ ကုန်ကျစရိတ်နည်းအောင် ပြုလုပ်ပေးခြင်း၊
(ခ)	၂၀၁၅	နယ်စပ်ဖြတ်ကျော်ကုန်သွယ်ခြင်း • ပို့ကုန်/သွင်းကုန်ကဏ္ဍတွင် လိုအပ်သည့်အထောက်အထားများကို လျှော့ချခြင်း၊
(ဂ)	၂၀၁၆	(၁) စီးပွားရေးလုပ်ငန်းစတင်ခြင်း • ဒေသတွင်း ကုမ္ပဏီများအတွက် အနည်းဆုံးအရင်းအနှီးကို ငွေကျပ် တစ်ဆယ်သိန်းမှ ကျပ်ငါးသိန်းအထိ လျှော့ချပေးခြင်း၊ • လုပ်ထုံးလုပ်နည်းများကို လျှော့ချခြင်း၊

^၇ ရင်းနှီး-မောင်၊ ကြေးမုံသတင်းစာ၊ ညွှန်းကိန်းအသစ်များနှင့် Doing Business 2020၊ ဖေဖော်ဝါရီ ၁၅၊ ၂၀၂၀၊ စာမျက်နှာ ၁၀၊ (ကြည့်ရှုရက် ၁၆ ဖေဖော်ဝါရီလ ၂၀၂၀)

^၈ Myanmar President Office, available from: <https://www.president-office.gov.mm/?q=briefing-room/news/2019/11/02/id-15819/> [accessed 5 November 2019]

စဉ်	ခုနှစ်	ပြုပြင်ပြောင်းလဲသည့်ကဏ္ဍ
		(၂) လျှပ်စစ်မီးရရှိခြင်း • အတည်ပြုချက်ရယူမှုအဆင့်ဆင့်ကို လျှော့ချခြင်းဖြင့်လျှပ်စစ်ဓာတ်အားသွယ်တန်းမှုကို ပိုမိုလွယ်ကူအောင် ပြုလုပ်ခြင်း၊
(ဃ)	၂၀၁၇	(၁) စီးပွားရေးလုပ်ငန်းစတင်ခြင်း • ကုမ္ပဏီများ မှတ်ပုံတင်ကြေးကိုလျော့ချခြင်းကြောင့် စီးပွားရေးလုပ်ငန်းများစတင်ရန် လွယ်ကူလာခြင်း၊ • ကုမ္ပဏီတစ်ခုမှတ်ပုံတင်ရာတွင် ထောက်ခံစာနှင့် ပြစ်မှုကင်းရှင်းကြောင်းသက်သေခံလက်မှတ်တင်ပြရမှု သတ်မှတ်ချက်ကို ဖယ်ရှားခြင်း၊ (၂) ချေးငွေရရှိခြင်း • ကြွေးမြီဆိုင်ရာသတင်းအချက်အလက်ဗဟိုဌာနတစ်ခု တည်ထောင်ရန် ခွင့်ပြုပေးခြင်းဖြင့် ကြွေးမြီဆိုင်ရာသတင်းအချက်အလက်စနစ်ကို တိုးတက်အောင်ပြုလုပ်ခြင်း၊^၉
(င)	၂၀၁၈	(၁) ပိုင်ဆိုင်မှုမှတ်ပုံတင်ခြင်း • တံဆိပ်ခေါင်းခွန်ကို လျော့ချပေးခြင်းဖြင့် ပိုင်ဆိုင်မှုကို မှတ်ပုံတင်ရာတွင် ကုန်ကျစရိတ်နည်းအောင်ပြုလုပ်ပေးခြင်း၊ (၂) ချေးငွေရရှိခြင်း • ကြွေးမြီဆိုင်ရာသတင်းအချက်အလက်ဗဟိုဌာနတစ်ခု တည်ထောင်ထားရှိခြင်းနှင့် လုပ်ထုံးလုပ်နည်းများကို ကျင့်သုံးခြင်းဖြင့် ချေးငွေသတင်းအချက်အလက်များရရှိခွင့် တိုးတက်လာခြင်း၊

^၉ Doing Business Report, Summaries of doing business reforms in 2015/2016, Pag 180–181, available from; <https://www.doingbusiness.org/content/dam/doingBusiness/media/Annual-Reports/English/DB17-Report.pdf>, [/accessed 15 November 2019]

စဉ်	ခုနှစ်	ပြုပြင်ပြောင်းလဲသည့်ကဏ္ဍ
(စ)	၂၀၁၉	(၁) စီးပွားရေးလုပ်ငန်းတစ်ခုစတင်ခြင်း - ကုမ္ပဏီမှတ်ပုံတင်စရိတ်ကို ကျပ်ငါးသိန်းမှကျပ်နှစ်သိန်းခွဲသို့ လျှော့ချခြင်းဖြင့် ကုန်ကျစရိတ်သက်သာအောင် ပြုလုပ်ပေးခြင်း။ (၂) လျှပ်စစ်မီးရရှိခြင်း - တစ်နှစ်အတွင်း လျှပ်စစ်မီးပြတ်တောက်မှု ပျမ်းမျှကြာချိန်နှင့် လျှပ်စစ်မီး ပြတ်တောက်မှုပျမ်းမျှအကြိမ်အရေအတွက် စနစ်ကို စတင်ထားရှိခြင်း၊ - လက်ရှိမီတာခနှုန်းထားများကို သက်ဆိုင်ရာဌာန၏ Website ပေါ်တွင် ပွင့်လင်းမြင်သာမှုရှိစေရန် ဖော်ပြခြင်း။¹⁰
(ဆ)	၂၀၂၀	(၁) စီးပွားရေးလုပ်ငန်းတစ်ခုစတင်ခြင်း - ကုမ္ပဏီဥပဒေထုတ်ပြန်ခြင်း၊ - အွန်လိုင်းမှ မှတ်ပုံတင်ခြင်း၊ - ကုမ္ပဏီမှတ်ပုံတင်စရိတ်ကို ကျပ်နှစ်သိန်းခွဲမှ ကျပ်တစ်သိန်းခွဲထိ လျှော့ချခြင်း။ - ရက်ပေါင်း ၁၄ ရက်မှ ၅ ရက်အထိ အချိန်ကြာမြင့်မှုကို လျှော့ချခြင်း၊ (၂) ဆောက်လုပ်ခွင့်ရယူခြင်း - ရန်ကုန်မြို့တော်စည်ပင်သာယာရေးကော်မတီ၏ ပြုပြင်ပြောင်းလဲမှုများ၊ - ဆောက်လုပ်ရေးလုပ်ကိုင်ခွင့်ကို အွန်လိုင်းမှတစ်ဆင့် လျှောက်ထားနိုင်ခြင်း၊ - ရက်ပေါင်း ၉၅ ရက်မှ ၃၅ ရက်အထိ လျှော့ချခြင်း။

¹⁰ Myanmar Doing Business, available from; <https://www.myanmardoingbusiness.org/completed-year/reform-actions-completed-2014-2019/> [accessed 2 February 2019]

စဉ်	ခုနှစ်	ပြုပြင်ပြောင်းလဲသည့်ကဏ္ဍ
		(၃) ပိုင်ဆိုင်မှုမှတ်ပုံတင်ခြင်း • မြေရာဇဝင်ရှင်းလင်းခြင်းနှင့် မြေပုံလျှောက်ထားခြင်းတို့အတွက် ကြာမြင့်ချိန်ကို ရက်ပေါင်း ၈၅ ရက်မှ ၆၅ ရက်အထိ လျှော့ချနိုင်ခြင်း၊ • မြေပုံကူးယူခွင့်လျှောက်ထားခြင်းကို အွန်လိုင်းမှ လျှောက်ထားနိုင်ခြင်း၊ • ရာဖြတ်သတ်မှတ်ချိန်ကို လျှော့ချနိုင်ခြင်း၊ • စာချုပ်စာတမ်းမှတ်ပုံတင်ခြင်းနှင့်ပတ်သက်သော အချက်အလက်များကို အများသိစေရန် ဝက်ဆိုက်တွင် ဖော်ပြထားခြင်းနှင့် လက်ကမ်းစာစောင်များထုတ်ပေးခြင်း၊ • တိုင်ကြားနိုင်ရန် ဖုန်းနံပါတ်များကြေညာခြင်း။ (၄) အနည်းစုရင်းနှီးမြှုပ်နှံသူများအား အကာအကွယ်ပေးခြင်း • ၎င်းကဏ္ဍတွင် ကုမ္ပဏီဥပဒေသစ်ပါဝင်လာသော်လည်း ထင်ရှားသော ပြုပြင်ပြောင်းလဲမှုများစွာ မတွေ့ရှိရသဖြင့် အမှတ်အနေဖြင့် တိုးတက်မှုမရှိသော်လည်း အဆင့်တွင် တိုးတက်မှုရှိလာခြင်း။ (၅) ပဋိညာဉ်အတည်ပြုဆောင်ရွက်ခြင်း • စီးပွားရေးဆိုင်ရာ တရားရုံးများ သီးခြားထားရှိရန် ဆောင်ရွက်ခြင်းနှင့် အသေးစားကိစ္စများအတွက် သီးသန့်တရားရုံးများထားရှိခြင်းတို့အတွက် ပြုပြင်ဆောင်ရွက်ခြင်း(ရေတိုဆောင်ရွက်ရန် မလွယ်ကူသဖြင့်အချိန်ယူပြုပြင်ဆောင်ရွက်လျက်ရှိဆဲ)တို့ဖြစ်ပါသည်။¹¹

¹¹ မောင်လွင်ပြင်၊ Commerce ဂျာနယ်၊ Vol: 19, No 43, 11 November 2019, Page 21, စီးပွားရေးလုပ်ကိုင်ရလွယ်ကူမှုအစီရင်ခံစာ ၂၀၂၀နှင့် မြန်မာနိုင်ငံအဆင့်တိုးတက်ရရှိရေး (ကြည့်ရှုရက် ၁၃ နိုဝင်ဘာလ ၂၀၁၉)

ပြုပြင်ပြောင်းလဲမှုများ၏ အကျိုးသက်ရောက်မှုများ

၁၁။ နိုင်ငံ၏ စီးပွားရေးဖွံ့ဖြိုးတိုးတက်စေရန် မူဝါဒပိုင်းဆိုင်ရာများကို ပြုပြင်ပြောင်းလဲမှုများ ဖြေလျော့ပေးခြင်းဖြင့် နိုင်ငံ၏ ကုန်သွယ်မှု၊ ရင်းနှီးမြှုပ်နှံမှုကို မြှင့်တက်စေရုံသာမက တိုင်းပြည်၏ GDP ကို ပါမြှင့်တက်စေပါသည်။ ယခုနှစ် ပြုပြင်ပြောင်းလဲသည့် ကဏ္ဍ (၅) ခုအနက် စီးပွားရေး လုပ်ငန်းတစ်ခုစတင်ခြင်းတွင် အွန်လိုင်းမှ မှတ်ပုံတင်နိုင်ခြင်းနှင့် စီးပွားရေးလုပ်ကိုင်ရာ၌ စရိတ် သက်သာစေရုံသာမက ပိုမိုလျင်မြန်လွယ်ကူစွာ ပြုလုပ်နိုင်ပြီး SME လုပ်ငန်းများအပါအဝင် စီးပွား ရေးလုပ်ငန်းသစ်များအား ဖန်တီးပေးနိုင်ခြင်း၊ ပိုင်ဆိုင်မှုအားမှတ်ပုံတင်ခြင်း၊ ပဋိညာဉ်အတည်ပြု ဆောင်ရွက်ခြင်းနှင့် ဆောက်လုပ်ခွင့်ရယူခြင်းစသည့် ကဏ္ဍများ၌ အချိန်ကြာမြင့်မှုကို လျော့ချနိုင် ခြင်းကြောင့် ပုဂ္ဂလိကကဏ္ဍအနေဖြင့် အချိန်ကုန်သက်သာစေပါသည်။ ထို့ပြင် စီးပွားရေးလုပ်ကိုင် ရလွယ်ကူလာသည်နှင့်အမျှ ပြည်တွင်းစီးပွားရေး လုပ်ငန်းရှင်များသာမက နိုင်ငံခြားစီးပွားရေး လုပ်ငန်းရှင်များအတွက်ပါ အလွယ်တကူလုပ်ကိုင်နိုင်ခြင်းနှင့် တိုးချဲ့လုပ်ကိုင်နိုင်ခြင်းကြောင့် ရင်းနှီး မြှုပ်နှံမှုများ များပြားကာ စီးပွားရေးဖွံ့ဖြိုးတိုးတက်မှုကို ကြီးကြီးမားမား အထောက်အကူဖြစ် စေပါသည်။ ထို့ကြောင့် မြန်မာနိုင်ငံ၏ ၂၀၁၉-၂၀၂၀ ဘဏ္ဍာနှစ်၊ လေးလအတွင်း နိုင်ငံခြားရင်းနှီး မြှုပ်နှံမှုပမာဏသည် တစ်လလျှင် ပျမ်းမျှအမေရိကန်ဒေါ်လာ သန်း ၅၀၀ ခန့်ရှိပြီး ယခင်ကာလတူ ဘဏ္ဍာနှစ်ထက် အမေရိကန်ဒေါ်လာ သန်း ၈၀၀ ပိုများကြောင်း မြန်မာနိုင်ငံရင်းနှီးမြှုပ်နှံမှု ကော်မရှင် (DICA) ၌ ဖော်ပြထားပါသည်။

၁၂။ သို့သော် လက်ရှိတွင် ဖြစ်ပွားနေသော ကိုဗစ်-၁၉ ကမ္ဘာ့ကပ်ရောဂါကြောင့် မြန်မာနိုင်ငံ၏ ရင်းနှီးမြှုပ်နှံမှုအခြေအနေမှာ အမေရိကန်ဒေါ်လာ ၅.၈ ဘီလီယံကျော်လျာထားပြီး ၄ ဘီလီယံခန့် ခွင့်ပြုထားပြီဖြစ်ကြောင်း DICA တွင် ဖော်ပြထားပါသည်။ ကပ်ရောဂါအလွန်ကာလတွင် မြန်မာ နိုင်ငံအနေဖြင့် အထည်ချုပ်စက်ရုံကဲ့သို့သော လုပ်သားအခြေပြုလုပ်ငန်းများနှင့် ကျန်းမာရေးနှင့် ပတ်သက်သည့်လုပ်ငန်းများတွင် ပိုမိုဖိတ်ခေါ်နိုင်ရန်အတွက် ပြုပြင်ပြောင်းလဲချက်များဆောင်ရွက် လျက်ရှိပါသည်။ ထို့ပြင် မူလရှိပြီးဖြစ်သော ရင်းနှီးမြှုပ်နှံမှုစီမံကိန်းများ၊ ရင်းနှီးမြှုပ်နှံမှုဆွဲဆောင် သည့်စီမံကိန်းများအပြင် After Care Service အစီအစဉ်များ၊ နိုင်ငံတကာကုန်သွယ်ရေးစင်တာ

(International Trade Center) ၏ အကူအညီဖြင့် ရင်းနှီးမြှုပ်နှံမှုကို ပိုမိုဆွဲဆောင်နိုင်မည့် လုပ်ငန်းများကိုပါ ဆောင်ရွက်မည်ဖြစ်ပါသည်။¹²

လွှတ်တော်မှဆောင်ရွက်ချက်များ

၁၃။ စီးပွားရေးလုပ်ငန်းများ လုပ်ကိုင်ရလွယ်ကူရန်အတွက် ရည်ရွယ်၍ လွှတ်တော်တွင်း မေးခွန်းများမေးမြန်းခြင်း၊ အဆိုများတင်သွင်းခြင်းများကို ဆောင်ရွက်ခဲ့ပါသည်။ စီးပွားရေးလုပ်ကိုင်ရလွယ်ကူမှုနှင့်စပ်လျဉ်း၍ လွှတ်တော်ကိုယ်စားလှယ်တစ်ဦး၏ ဆွေးနွေးချက်အပေါ် သက်ဆိုင်ရာ ဒုတိယဝန်ကြီးမှ ဆွေးနွေးချက်များမှာ-

- (က) မြန်မာနိုင်ငံသည် ၂၀၁၄ ခုနှစ်ကစတင်ပါဝင်လာခဲ့ပြီး ၂၀၁၆ ခုနှစ်နောက်ပိုင်းတွင် အညွှန်းကိန်း (၁၀၀) အောက်ရောက်ရှိရေးအတွက် ဒုတိယသမ္မတ (၁) ဦးမြင့်ဆွေဦးဆောင်၍ ပိုမိုတွန်းအားပေးဆောင်ရွက်ခဲ့သော်လည်း မြန်မာနိုင်ငံ၏ အဆင့်သည် သိသာစွာတိုးတက်လာမှုမရှိခြင်း၊
- (ခ) စီးပွားရေးနှင့် ကူးသန်းရောင်းဝယ်ရေးဝန်ကြီးဌာနနှင့် ကမ္ဘာ့ဘဏ်အတိုင်ပင်ခံများ ပါဝင်သော စီးပွားရေးလုပ်ငန်းများလုပ်ကိုင်ဆောင်ရွက်မှု လွယ်ကူရေးအဖွဲ့ကို ဖွဲ့စည်း ထားရှိပြီး (၂) ပတ် လျှင် (၁) ကြိမ် အစည်းအဝေးများကျင်းပကာ သက်ဆိုင်ရာဝန်ကြီးဌာနများ၏ အများပြည်သူဝန်ဆောင်မှုလုပ်ငန်းများကို လုပ်ဆောင်ရမည့် အချိန်၊ ကုန်ကျစရိတ်နှင့် လုပ်ငန်းအဆင့်များလျော့ချနိုင်ရေးနှင့် ဝန်ဆောင်မှုအရည်အသွေးတိုးတက်ရေးတို့အတွက် ညှိနှိုင်းဆောင်ရွက်ခဲ့ခြင်း၊
- (ဂ) ၂၀၁၇-၂၀၁၈ ခုနှစ်အတွင်းတွင် မြန်မာနိုင်ငံအနေဖြင့် စီးပွားရေးလုပ်ငန်းများ စတင် လုပ်ကိုင်ခွင့်ရရှိရေး၊ အဆောက်အဦဆောက်လုပ်ခွင့် ပါမစ်ရရှိရေး၊ စီးပွားရေးလုပ်ငန်းများ၏ လျှပ်စစ်ဓာတ်အားသွယ်တန်းရရှိရေးအပိုင်းတွင် ပြုပြင်ပြောင်းလဲမှုများကို ပြုလုပ်နိုင်ခဲ့သည့်အတွက် ယင်းကဏ္ဍများတွင် တိုးတက်မှုများရှိခဲ့

¹²Irrawaddy News, ကိုဗစ်အလွန်ကာလ နိုင်ငံခြားရင်းနှီးမြှုပ်နှံမှုမြှင့်တင်ဖို့ ကြိုတင်ပြင်ဆင်နေပါတယ်။ ၃ ရက် ဇွန်လ ၂၀၂၀ ပြည့်နှစ်၊ available from; <https://burma.irrawaddy.com/opinion/interview/2020/06/03/223878.html> (ကြည့်ရှုရက် ၄ ဇွန်လ ၂၀၂၀)

ခြင်း၊ သို့သော် ၂၀၁၉ ခုနှစ်တွင် နိုင်ငံတကာနှင့်နှိုင်းယှဉ်ရာတွင် အညွှန်းကိန်းကျ မသွားသော်လည်း တိုးတက်လာမှု မရှိကြောင်းကို တွေ့ရခြင်း၊

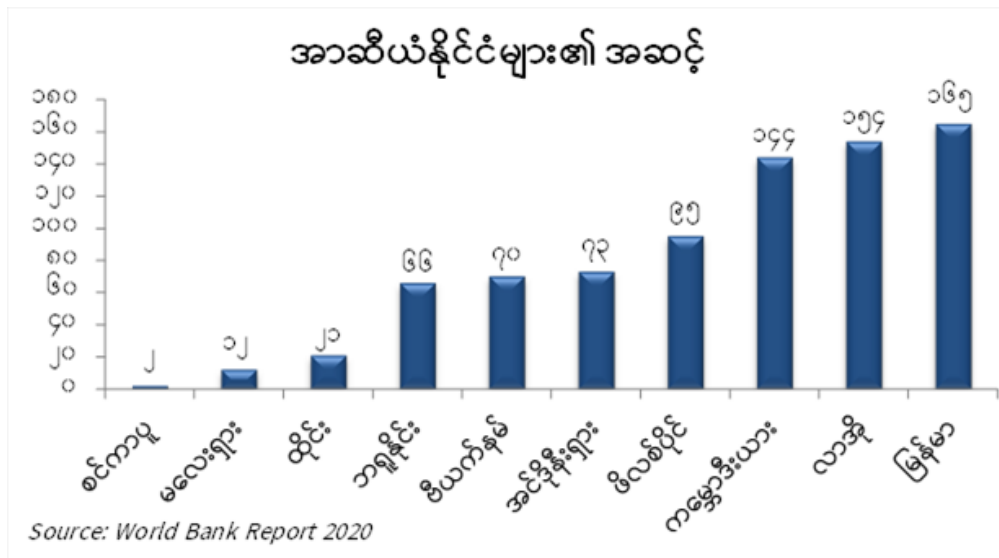
- (ဃ) ၂၀၁၈-၂၀၁၉ ခုနှစ်တွင် ပြုပြင်ပြောင်းလဲမှု လုပ်ငန်းများကို တိုးတက်ရန် လုပ်ဆောင် ရသည့် အထောက်အကူပြုအဖွဲ့တစ်ဖွဲ့လျှင် အနည်းဆုံး ပြုပြင်ပြောင်းလဲမှုများ (၃) ခုစီလုပ်ဆောင်ရန်တိုက်တွန်းမှုနှင့်အတူ ရင်းနှီးမြှုပ်နှံမှုနှင့် ကုမ္ပဏီများညွှန်ကြားမှု ဦးစီးဌာနမှ ပြုပြင်ပြောင်းလဲမှု (၄) ခု၊ ရန်ကုန်မြို့တော်စည်ပင်သာယာရေး ကော်မတီမှ (၇) ခု၊ လျှပ်စစ်နှင့်စွမ်းအင်ဝန်ကြီးဌာနမှ (၃) ခု၊ စိုက်ပျိုးရေး၊ မွေးမြူ ရေးနှင့် ဆည်မြောင်းဝန်ကြီးဌာန မှ (၃) ခု၊ စီးပွားရေးနှင့် ကူးသန်းရောင်းဝယ်ရေး ဝန်ကြီးဌာနနှင့် အကောက်အခွန်ဦးစီး ဌာနမှ (၃) ခု၊ ပြည်ထောင်စုတရားလွှတ်တော် ချုပ်ရုံးမှ (၂) ခု စသည်ဖြင့် ပြုပြင်ပြောင်းလဲမှုများအား ဆောင်ရွက်စေခဲ့ခြင်း၊ အစိုးရဝန်ဆောင်မှုလုပ်ငန်းများနှင့်ပတ်သက်၍ ပွင့်လင်းမြင်သာမှုရှိစေခြင်းနှင့် လုပ်ငန်းစဉ်အဆင့်များကို လျှော့ချခဲ့ခြင်း၊
- (င) ၂၀၂၀ ပြည့်နှစ် အညွှန်းကိန်းများအတွက် ၂၀၁၈-၂၀၁၉ ခုနှစ်အတွင်း ဆောင်ရွက် ခဲ့သည့် ပြုပြင်ပြောင်းလဲမှုများနှင့်စပ်လျဉ်းသည့် အချက်အလက်များကို ကမ္ဘာ့ဘဏ် သို့ ပေးပို့ခဲ့ပြီး ၂၀၂၁ ခုနှစ် အညွှန်းကိန်းများအတွက် အရှိန်အဟုန်မပျက် ပြုပြင် ပြောင်းလဲမှုများကို ဆက်လက်ပြုလုပ်နိုင်ရန် စီစဉ်ထားရှိပြီး ပြုပြင်ပြောင်းလဲနိုင် မည့် အချက် (၄၀) ကိုပါ ဖော်ထုတ်ထားရှိခဲ့ခြင်းစသည့် အချက်များကို ဆွေးနွေး ဖြေကြားပေးခဲ့ပါသည်။¹³

အာဆီယံနိုင်ငံများ၏ စီးပွားရေးလုပ်ကိုင်ရလွယ်ကူမှုအဆင့်

၁၄။ ၂၀၂၀ ပြည့်နှစ်ကမ္ဘာ့ဘဏ်၏ အစီရင်ခံစာအရ အာဆီယံအဖွဲ့ဝင်နိုင်ငံများအနက် မူဝါဒပိုင်း ဆိုင်ရာ တိုးတက်ကောင်းမွန်လာသည့် နိုင်ငံများမှာ မြန်မာ၊ အင်ဒိုနီးရှား၊ ဖိလစ်ပိုင် စသည့်နိုင်ငံ တို့ဖြစ်ပါသည်။ ယင်းအနက် မြန်မာနိုင်ငံသည် ထိုက်သင့်သည့် ပြုပြင်ပြောင်းလဲမှုများကို ဆောင်

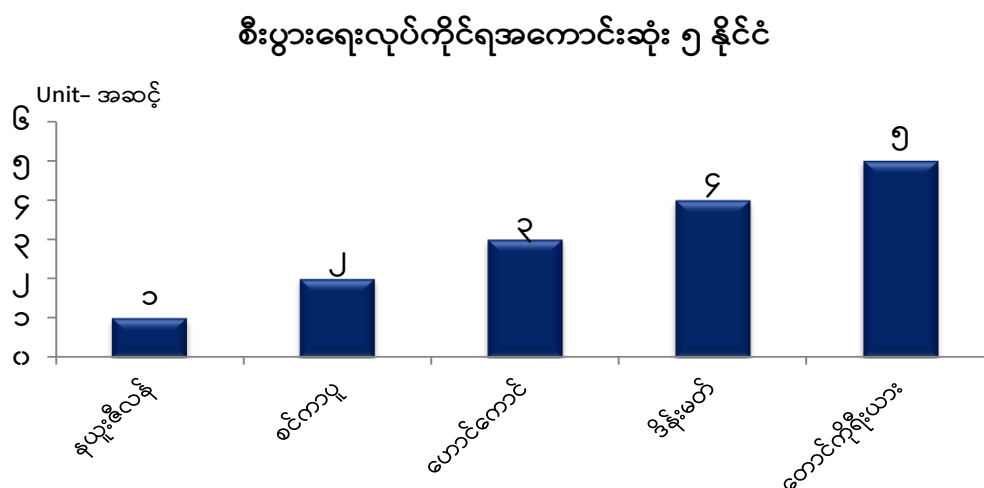
¹³ ဒုတိယအကြိမ် ပြည်ထောင်စုလွှတ်တော် (၁၃) ကြိမ်မြောက်ပုံမှန်အစည်းအဝေး၊ ဆဌမနေ့မှတ်တမ်း၊ ၂၀၁၉ ခုနှစ်၊ ဇူလိုင်လ ၃၀ ရက်၊

ရွက်နိုင်ခဲ့ပြီး အဆင့် (၆) ဆင့် မြင့်တက်ခဲ့သော်လည်း ဒေသတွင်းအာဆီယံနိုင်ငံများနှင့်နှိုင်းယှဉ်ပါက နိမ့်ကျနေဆဲဖြစ်သည်ကို အောက်ပါအတိုင်း တွေ့ရှိနိုင်ပါသည်-

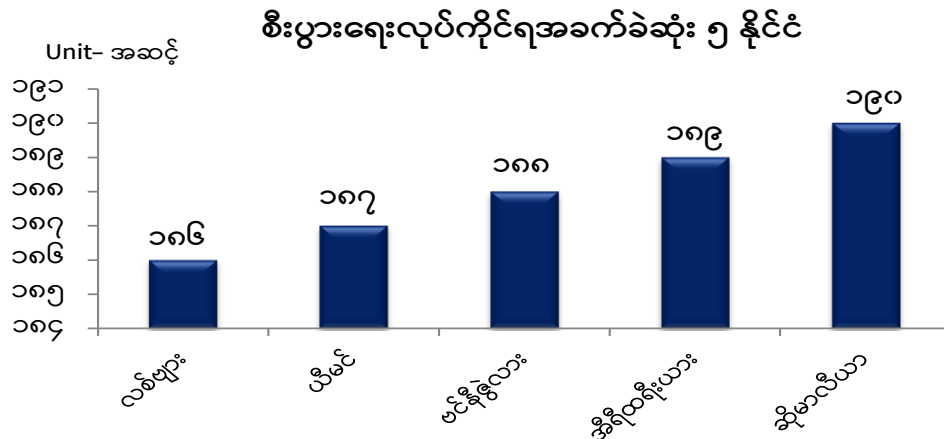
ကမ္ဘာ့နိုင်ငံများရှိ စီးပွားရေးလုပ်ကိုင်ရ အကောင်းဆုံးနှင့် အခက်ခဲဆုံးနိုင်ငံများ

၁၅။ ၂၀၂၀ ပြည့်နှစ် ကမ္ဘာ့ဘဏ်၏ အစီရင်ခံစာအရ နိုင်ငံပေါင်း ၁၉၀ အနက်မှ စီးပွားရေးလုပ်ကိုင်ရအကောင်းဆုံးနိုင်ငံ (၅) နိုင်ငံနှင့် အခက်ခဲဆုံးနိုင်ငံ (၅) နိုင်ငံတို့ကို အောက်ပါ ပုံကားချပ်ဖြင့် တွေ့ရှိနိုင်ပါသည်-

၁၆။ စီးပွားရေးလုပ်ကိုင်ရ အကောင်းဆုံးနိုင်ငံဖြစ်ရသည့်အကြောင်းရင်းများ အီလက်ထရောနစ်ကို ကျယ်ကျယ်ပြန့်ပြန့်အသုံးပြုခြင်း၊ အွန်လိုင်းမှ စီးပွားရေးလုပ်ငန်းစဉ်အဆင့်ဆင့်ကို တာဝန်ယူတာဝန်ခံမှုအပြည့်ဖြင့် လုပ်နိုင်ခြင်း၊ အီလက်ထရောနစ်စနစ်ဖြင့် အခွန်ပေးဆောင်မှု

စနစ်အားကောင်းခြင်း၊ ပိုင်ဆိုင်မှုလွှဲပြောင်းခြင်းနှင့်ပတ်သက်၍ လုပ်ထုံးလုပ်နည်းများကို အွန်လိုင်း စနစ်အသုံးပြုခြင်း၊ ပွင့်လင်းမြင်သာမှုရှိခြင်းစသည်တို့ကြောင့် စီးပွားရေးလုပ်ကိုင်ရအကောင်းဆုံး ဖြစ်ကြောင်း ကမ္ဘာ့ဘဏ်အစီရင်ခံစာတွင် ဖော်ပြထားပါသည်။¹⁴

Source: World Bank Report 2020

၁၇။ စီးပွားရေးလုပ်ကိုင်ရ အခက်ခဲဆုံးဖြစ်ရသည့်အကြောင်းရင်းများမှာ လုပ်ထုံးလုပ်နည်းများ ကြန့်ကြာမှုရှိခြင်း၊ အချိန်ကြန့်ကြာမှုရှိခြင်း၊ သက်ဆိုင်ရာအစိုးရများမှ ပြုပြင်ပြောင်းလဲမှုများ ထိထိ ရောက်ရောက်အကောင်အထည်မဖော်နိုင်ခြင်း၊ ပွင့်လင်းမြင်သာမှုမရှိခြင်း၊ ပြဋ္ဌာန်းထားသည့် ဥပဒေများခိုင်မာ အားကောင်းမှုမရှိခြင်း၊ ကုန်ကျစရိတ်ကြီးမားခြင်းစသည့် အချက်များကြောင့် စီးပွားရေးလုပ်ကိုင်ရအခက်ခဲဆုံးဖြစ်ကြောင်း ကမ္ဘာ့ဘဏ်အစီရင်ခံစာတွင် ဖော်ပြထားပါသည်။¹⁵

အိန္ဒိယနိုင်ငံ၏ Doing Business ပြုပြင်ပြောင်းလဲမှုများ

၁၈။ အိန္ဒိယနိုင်ငံသည် ရေရှည်တည်တံ့ခိုင်မြဲသော စီးပွားရေးပြုပြင်ပြောင်းလဲမှုများကို လွန်ခဲ့ သည့်နှစ်များစွာကတည်းက ပြုလုပ်ခဲ့သောကြောင့် ယခုနှစ်၏ စီးပွားရေးလုပ်ကိုင်ရ လွယ်ကူမှု အဆင့်သည် ၂၀၁၈ ခုနှစ်တွင် အဆင့် ၁၀၀၊ ၂၀၁၉ ခုနှစ်တွင် အဆင့် ၇၇ မှ ယခုနှစ် အဆင့် ၆၃ နေရာသို့ရောက်ရှိခဲ့ရာ ၁၃ ဆင့် တိုးတက်လာခဲ့ပါသည်။ သို့သော် ၎င်းအစိုးရ၏ ရည်မှန်းချက် အရ အဆင့် ၅၀ နေရာသို့ ရောက်ရှိရန် ရည်မှန်းထားသော်လည်း မရရှိခဲ့ပေ။ ကမ္ဘာ့ဘဏ်အစီရင် ခံစာအရ စီးပွားရေးလုပ်ကိုင်ရလွယ်ကူမှုအညွှန်းကိန်းများကို တိုင်းတာရာတွင် အိန္ဒိယနိုင်ငံ၏

¹⁴ Doing Business 2020, World Bank, Overview: Tackling Burdensome Regulation, Pag 5, available from: <https://www.doingbusiness.org/en/reports/global-reports/doing-business-2020/> [accessed 15 November 2019]

¹⁵ Ibid

မြို့ကြီးများဖြစ်သော ဒေလီနှင့်မွန်ဘိုင်း မြို့ကြီးများတွင်သာ တိုင်းတာပါသည်။ အိန္ဒိယနိုင်ငံသည် စီးပွားရေးလုပ်ကိုင်ရလွယ်ကူရေးအတွက် ၂၀၁၉ ခုနှစ်အတွင်း စီးပွားရေးပြုပြင်ပြောင်းလဲမှုအညွှန်းကိန်း (၄) ခုဖြစ်သည့် စီးပွားရေး လုပ်ငန်းတစ်ခုစတင်ခြင်း၊ ဆောက်လုပ်ခွင့်ရယူခြင်း၊ နယ်စပ် ဖြတ်ကျော်ကုန်သွယ်ခြင်းနှင့် အကြွေးမဆပ်နိုင်မှုကို ဖြေရှင်းပေးခြင်းစသည့် အညွှန်းကိန်းများအား ပြုလုပ်ခဲ့ပြီး ပြုပြင်ပြောင်းလဲရာတွင် တိုးတက်မှုအကောင်းဆုံး ၁၀ နိုင်ငံစာရင်းတွင် ၃ နှစ်ဆက်တိုက်ရရှိခဲ့ပါသည်။ ယင်းကဲ့သို့ တိုးတက်မှုများစွာရှိသော်လည်း ပဋိညာဉ်အတည်ပြုဆောင်ရွက်ခြင်းနှင့် ပိုင်ဆိုင်မှုကိုမှတ်ပုံတင်ခြင်းစသည့်အညွှန်းကိန်းများတွင် ပြုပြင်ပြောင်းလဲရန် လိုအပ်နေဆဲဖြစ်ပါသည်။¹⁶ အောက်ဖော်ပြပါဇယားသည် အိန္ဒိယနိုင်ငံ၏ (၂) နှစ်စာ ပြုပြင်ပြောင်းလဲသည့်ကဏ္ဍကို ဖော်ပြထားခြင်းဖြစ်ပါသည်-

စဉ်	ခုနှစ်	ပြုပြင်ပြောင်းလဲသည့်ကဏ္ဍ
(က)	၂၀၁၉	(၁) စီးပွားရေးလုပ်ငန်းစတင်ခြင်း - လုပ်ငန်းဆောင်ရွက်မှုလွယ်ကူမြန်ဆန်စေရန်အတွက် လုပ်ကိုင်ခွင့်လျှောက်လွှာများကို တစ်စုတစ်တည်းဖြစ်အောင် ပြုလုပ်ခြင်း၊ - ကုန်ပစ္စည်းအဆင့်တိုင်းတွင်ကောက်ခံသည့် ထပ်ဆင့်တိုးတန်ဖိုးအခွန်ကောက်ခံသည့်ပုံစံအား ကုန်စည်နှင့်ဝန်ဆောင်မှုအခွန်အမျိုးအစားများအဖြစ် အစားထိုးပြင်ဆင် ကောက်ခံခြင်းနှင့် ယင်းအခွန်အား မှတ်ပုံတင်ရာတွင် ပိုမိုလွယ်ကူအောင်ပြုလုပ်ခြင်း၊ - မွန်ဘိုင်းမြို့တွင် မှတ်ပုံတင်ကုမ္ပဏီများအား ဝင်ရောက်စစ်ဆေးခြင်းလုပ်ငန်းကို ဆိုင်များနှင့်တည်ထောင်မှုအက် ဥပဒေအရ ဖျက်သိမ်းခြင်း၊ (၂) ဆောက်လုပ်ခွင့်ရယူခြင်း - ဆောက်လုပ်ရေးခွင့်ပြုမိန့်ရယူရန်အတွက် ကုန်ကျစရိတ်မြင့်တက်

¹⁶ The Economic Times, India jumps to 63rd position in World Bank's Ease of Doing Business 2020 report, available from: <https://economictimes.indiatimes.com/news/economy/indicators/india-jumps-to-63rd-position-in-world-banks-ease-of-doing-business-2020-report/articleshow/71731589.cms/> [accessed 20 February 2020]

		မှုကို လျော့ချခြင်းနှင့် လုပ်ငန်းစဉ်အဆင့်ဆင့်ကို ထိရောက်မြန်ဆန်စွာဖြင့် ပိုမိုလွယ်ကူအောင်ပြုလုပ်ခြင်း၊ • အဆောက်အဦတည်ဆောက်ရာတွင် (၁၀) နှစ်ကြာ အာမခံပေးနိုင်မှုနှင့် အဆောက်အဦအရည်အသွေးပိုင်း ထိန်းချုပ်ခြင်း၊ (၃) လျှပ်စစ်ဓာတ်အားရရှိနိုင်မှု • ဒေလီမြို့လျှပ်စစ်ဓာတ်အားထိန်းသိမ်းရေးကော်မရှင် (Delhi Electricity Regulatory) မှ မီးအားမဆွဲသော လုပ်ငန်းများမှ မီတာခကောက်ခံမှုကို လျော့ချခြင်း၊ • ပြင်ပနှင့်ဆက်စပ်သည့်လုပ်ငန်းများကို အကောင်အထည်ဖော်နိုင်ရန် လျှပ်စစ်ဓာတ်အား ဝန်ဆောင်မှုလုပ်ငန်းများအတွက် ဆောင်ရွက်ရန်ကြာမြင့်သည့်အချိန်ကို လျော့ချခြင်းဖြင့် လျှပ်စစ်မီးရရှိမှုကို ပိုမိုလွယ်ကူမြန်ဆန်အောင် ပြုလုပ်ခြင်း၊ (၄) ချေးငွေရရှိမှု • ယုံကြည်စိတ်ချရသော အကြွေးရှင်များအား ဦးစားပေးခြင်း၊ • လူမွဲခံရသောလုပ်ငန်းရှင်များကို ချေးငွေရရှိရေးအတွက် လူမွဲခံခြင်းဥပဒေအား ပြန်လည်ပြင်ဆင်ခြင်းဖြင့် လွယ်ကူမြန်ဆန်အောင်ပြုလုပ်ပေးခြင်း၊ (၅) အခွန်ထမ်းဆောင်ခြင်း • အစိုးရမှ တစ်နိုင်ငံလုံး တစ်ဆင့်ခံစည်းကြပ်ခွန်များစွာပေးဆောင်ရသည့်နေရာတွင် စည်းကြပ်ခွန်ကို တစ်ကြိမ်တည်းပေးဆောင်ရသည့်စနစ်ဖြင့် အစားထိုးအသုံးပြုခြင်း၊ • လုပ်ငန်းဝင်ငွေခွန်ကိုလျော့ချကောက်ခံခြင်း၊လုပ်ငန်းရှင်မှ အလုပ်သမားများအပေါ် ထောက်ပံ့ပေးရမည့်ရန်ပုံငွေကို လျော့ချထောက်ပံ့စေခြင်း၊

		(၆) နယ်စပ်ဖြတ်ကျော်ကုန်သွယ်ခြင်း • ကုန်သွယ်မှုပြုလုပ်ရာတွင် ကုန်စည်များကို ဆန်းသစ်တီထွင်သောနည်းလမ်းများဖြင့် အချိန်နှင့်ကုန်ကျစရိတ်ကို နည်းနိုင်သမျှနည်းအောင် ဆောင်ရွက်ခြင်း၊ • ယင်းဆောင်ရွက်ချက်များတွင် ကွန်တိန်နာများကို အီလက်ထရောနစ်စနစ်ဖြင့် တံဆိပ်ခတ်ခြင်း၊ ဆိပ်ကမ်းအခြေခံအဆောက်အအုံများကို မြှင့်တင်ခြင်း၊ အထောက်အထားစာရွက်စာတမ်းများကို ဒစ်ဂျစ်တယ်အမှတ်အသားများဖြင့် ဆောင်ရွက်ခြင်း၊ (၇) အလုပ်ခွင်ရှိအလုပ်သမားများ • အပတ်စဉ်အားလပ်ရက်၊ အချိန်ပိုဆင်းချိန်၊ နှစ်စဉ်အားလပ်ရက်ခွင့်များ၊ လစာပေးခြင်းစသည်တို့နှင့် စပ်လျဉ်းသော စည်းမျဉ်းစည်းကမ်းများကို ပြောင်းလဲသတ်မှတ်ခြင်း၊¹⁷
(ခ)	၂၀၂၀	(၁) စီးပွားရေးလုပ်ငန်းစတင်ခြင်း • စီးပွားရေးအသင်းအဖွဲ့များ၏ စာချုပ်များ၊ အီလက်ထရော နှစ်သဘောတူစာချုပ်များ၊ ကုမ္ပဏီလျှောက်လွှာများစသည်တို့အတွက် ဖောင်ဖြည့်ခကို ပယ်ဖျက်ခြင်းဖြင့် စီးပွားရေးလုပ်ငန်းကို ပိုမိုလွယ်ကူအောင်ပြုလုပ်ခြင်း၊ (၂) ဆောက်လုပ်ခွင့်ရယူခြင်း • ဒေလီမြို့တွင် ပရော်ဖက်ရှင်နယ် လက်မှတ်လိုအပ်ချက်များကို ခိုင်မာအားကောင်းလာအောင်ပြုလုပ်ခြင်းဖြင့် အဆောက်အအုံအရည်သွေးပိုင်းကို ပိုမိုမြှင့်တင်ခြင်းနှင့် ဆောက်လုပ်ခွင့်ပါမစ်ရ

¹⁷ Doing Business 2019, Summaries of doing business reforms in 2017/2018, Pag 140–141 မှ ရရှိပါသည်။ available from: https://www.doingbusiness.org/content/dam/doingBusiness/media/Annual-Reports/English/DB2019-report_web-version.pdf (ကြည့်ရှုရက် 2 February 2020)

		ယူခြင်းဖြင့် အချိန်နှင့်ကုန်ကျစရိတ်သက်သာအောင် လျှော့ချ ခြင်း၊ • မွန်ဘိုင်းမြို့ကြီးများတွင် ဆောက်လုပ်ခွင့် ပါမစ်ကိုရရှိရန် ကုန်ကျစရိတ်မြင့်မားမှုကို လျှော့ချခြင်းနှင့်လုပ်ငန်းများ ပိုမိုလွယ်ကူအောင်ပြုလုပ်ခြင်း၊ • ဆောက်လုပ်ခွင့်ပါမစ်ရရှိရန် လုပ်ငန်းစဉ်အဆင့်ဆင့်ကိုထိရောက်အောင်ပြုလုပ်ခြင်း၊ (၃) နယ်စပ်ဖြတ်ကျော်ကုန်သွယ်ခြင်း • ကုန်သွယ်မှုစည်းကြပ်စစ်ဆေးရာတွင် တင်သွင်းသော ကုန်ပစ္စည်းများကို တရားဝင်ဖြစ်အောင် စာရင်းစစ်အရာရှိများက အခွန်စည်းကြပ်မှုကို လျှော့ချခြင်း၊ • ကုန်သွယ်ရေးပြုလုပ်ရာတွင်ပါဝင်ပတ်သက်သူအားလုံးကို တစ်ခုတစ်ပေါင်းတည်းဖြစ်အောင်ပြုလုပ်ခြင်း၊ • အီလက်ထရောနစ်စနစ်ဖြင့် အထောက်အထားများတင်ပြမှုကို မြှင့်တင်ခြင်း၊ ဆိပ်ကမ်းအခြေခံအဆောက်အအုံများကို တိုးမြှင့်ခြင်း၊ (၄) အကြွေးမဆပ်နိုင်မှုကို ဖြေရှင်းပေးခြင်း • လက်တွေ့ကျသော လုပ်ထုံးလုပ်နည်းများဖြစ်အောင် ပြန်လည်ပေါင်းစပ်ဖွဲ့စည်းပေးခြင်းဖြင့် ပိုမိုလွယ်ကူအောင် ပြုလုပ်ပေးခြင်း၊ • လုပ်ငန်းများရပ်ဆိုင်းခြင်း၊ ရပ်သိမ်းခြင်း၊ ဖျက်သိမ်းခြင်း စသည့် အချိန်များတွင် ဒေဝါလီခံရသည့်ကိစ္စရပ်များကို ဆုံးဖြတ်သည့်အခါ ရှယ်ယာရှင်များက လက်ခံသဘောတူမှုပြုလုပ်ရာတွင် ပိုမိုလွယ်ကူအောင်ပြုလုပ်ပေးခြင်း၊¹⁸

¹⁸ World Bank, Doing Business 2020, Summaries of doing business reforms in 2018/2019, Pag 103 မှ ရရှိပါသည်။ available from; <https://www.doingbusiness.org/en/reports/global-reports/doing-business-2020/> (accessed 2 February 2020)

နမူနာယူဖွယ်ရာများ

၁၉။ မြန်မာနိုင်ငံအနေဖြင့် အိန္ဒိယနိုင်ငံမှ နမူနာယူဖွယ်ရာအချက်များမှာ-

- (က) ဒစ်ဂျစ်တယ် အီလက်ထရောနစ်စနစ်အားကောင်းခြင်းနှင့် နည်းပညာတိုးတက်ခြင်း၊
- (ခ) အခြေခံအဆောက်အအုံများ၏ အရည်အသွေးနှင့်အရေအတွက် တိုးမြှင့်မှုအား ကောင်းခြင်း၊
- (ဂ) မလိုလားအပ်သော လုပ်ထုံးလုပ်နည်း/လုပ်ငန်းစဉ်အဆင့်ဆင့်ကိုလျှော့ချကာ အချိန် တိုတိုဖြင့် ထိရောက်လျင်မြန်စွာဆောင်ရွက်နိုင်ခြင်း၊

စီးပွားရေးလုပ်ကိုင်ရလွယ်ကူမှုနှင့်အတူ စိန်ခေါ်မှုများနှင့်လိုအပ်ချက်များ

၂၀။ စိန်ခေါ်မှုများအနေဖြင့် လက်ရှိဖြစ်ပွားနေသော ကိုဗစ်-၁၉ ကပ်ရောဂါကြောင့် စီးပွားရေး ကျဆင်းမှုများ၊ နိုင်ငံရေးမတည်မငြိမ်မှုနှင့် နိုင်ငံအတွင်း ငြိမ်းချမ်းရေးမရှိမှု၊ လုပ်ငလစာနိမ့်ကျမှု၊ ပြည်တွင်းကျွမ်းကျင်လုပ်သားရှားပါးမှုနှင့် ၎င်းတို့နှင့်ဆက်စပ်သောလုပ်ငန်းများတွင် အလုပ်သမား မတည်မြဲမှုနှင့် တစ်ဦးချင်းလုံ့လစိုက်ထုတ်ကြိုးစားမှုများ လိုအပ်နေမှု၊ ပညာရေးအဆင့်အတန်း နိမ့်ကျမှု၊ နည်းပညာမဖွံ့ဖြိုးမှု၊ ဗျူရိုကရေစီလုပ်ထုံးလုပ်နည်းများကြန့်ကြာမှု၊ သဘာဝပတ်ဝန်း ကျင်ရှိအခြေအနေများ စသည်တို့ဖြစ်ပါသည်။

၂၁။ လိုအပ်ချက်များအနေဖြင့် အဆင့်အမှတ်တိုးတက်ရရှိစေရန်အတွက် စီးပွားရေးလုပ်ငန်း များ လုပ်ကိုင်ရလွယ်ကူစေရန် ပြုပြင်ပြောင်းလဲမှုများကို အချိန်ကြန့်ကြာမှု လျှော့ချခြင်း၊ ကုန်ကျ စရိတ်လျှော့ချခြင်းနှင့် လုပ်ငန်းအဆင့်များ လျှော့ချခြင်းတို့ကို နိုင်ငံတော်အစိုးရမှ ဆောင်ရွက်နေ သကဲ့သို့ ဥပဒေ၊ စည်းမျဉ်း၊ လုပ်ထုံးလုပ်နည်းပိုင်းများကိုပါခေတ်စနစ်ဖြင့် လျော်ညီအောင်ပြုပြင် ပြောင်းလဲရန် လိုအပ်လျက်ရှိခြင်း၊ အခြေခံအဆောက်အအုံပိုင်းတွင်လည်း တိုးတက်ရန်လိုအပ် လျက်ရှိနေပါသည်။ ထို့ပြင် ပြုပြင်ပြောင်းလဲရန်ကျန်ရှိနေသော အညွှန်းကိန်းများအား အစိုးရမှ ရေတိုရေရှည်အစီအမံများချမှတ်ရန် လိုအပ်သကဲ့သို့^{၁၉} အိုင်တီ (IT) နည်းပညာပိုင်းတိုးတက်ရန်နှင့် ဌာနအချင်းချင်းချိတ်ဆက်ဆောင်ရွက်ရန် လိုအပ်လျက်ရှိပါသည်။ သက်ဆိုင်ရာဝန်ကြီးဌာနများနှင့်

^{၁၉} မောင်လွင်ပြင်၊ Commerce ဂျာနယ်၊ Vol: 19, No 43, 11 November 2019, Page 21, စီးပွားရေးလုပ်ကိုင်ရလွယ်ကူမှုအစီရင်ခံစာ ၂၀၂၀နှင့် မြန်မာနိုင်ငံ အဆင့်တိုးတက်ရရှိရေး (ကြည့်ရှုရက် ၁၃ နိုဝင်ဘာလ ၂၀၁၉)

ပုဂ္ဂလိကကဏ္ဍတို့မှ အတူတကွပူးပေါင်းဆောင်ရွက်ရန်နှင့်ဌာနဆိုင်ရာများဘက်မှ ဆောင်ရွက်နေသည့် ပြုပြင်ပြောင်းလဲမှုများကို အများပြည်သူသိရှိရန် Public Awareness အား ကျယ်ပြန့်စွာ ဆောင်ရွက်ပေးရန် လိုအပ်လျက်ရှိပါသည်။^{၂၀}

စီးပွားရေးပညာရှင်အချို့၏ အမြင်များ

၂၂။ Ease of Doing Business နှင့်စပ်လျဉ်း၍ စီးပွားရေးပညာရှင်အချို့၏ အမြင်များကို အောက်ပါအတိုင်းဖော်ပြထားပါသည်-

- (က) အစိုးရ-ပုဂ္ဂလိက ရင်းနှီးစွာဆွေးနွေးပြောဆိုမှုများ ပြုလုပ်နေသော်လည်း လုပ်ငန်းလုပ်ကိုင်ရာတွင် အခက်အခဲရှိနေသေးဆဲဖြစ်ခြင်း၊
- (ခ) အဓိကအရေးကြီးအချက်အနေဖြင့် ပြုပြင်ပြောင်းလဲမှုများပြုလုပ်ရာတွင် တစ်ဖက်တည်းပြောင်းလဲ၍ မရသကဲ့သို့ တစ်ဖက်တည်းသိနေ၍မရခြင်း၊ အစိုးရ၏ ပြုပြင်ပြောင်းလဲမှုများကို ပုဂ္ဂလိကဘက်မှ ချက်ချင်းသိရှိရန် လိုအပ်သလို ပုဂ္ဂလိကဘက်မှ အသိအမှတ်ပြုသည့် ပြုပြင်ပြောင်းလဲမှုများကို ညှိနှိုင်းလုပ်ဆောင်နိုင်ပါက ပိုမိုကောင်းမွန်မည်ဖြစ်ခြင်း၊
- (ဂ) ရင်းနှီးမြှုပ်နှံရာတွင် ပြည်တွင်းသာမက ပြည်ပမှလာရောက် ရင်းနှီးမြှုပ်နှံသူများအတွက်ပါ ဦးစားပေး၍ စီးပွားရေးလုပ်ကိုင်ရလွယ်ကူအောင် အာရုံစိုက်ပြုလုပ်ပေးရမည်ဖြစ်ခြင်းစသည့် အချက်များကို ဒေါ်ခိုင်ခိုင်နွယ် (မြန်မာနိုင်ငံကုန်သည်များနှင့်စက်မှုလက်မှုလုပ်ငန်း ရှင်များအသင်းချုပ် တွဲဖက်အထွေထွေအတွင်းရေးမှူး)၏ စီးပွားရေးဝန်းကျင်ကောင်းကို ဖန်တီးခြင်းစကားဝိုင်းဆွေးနွေးပွဲမှ ပြောကြားချက်များကို ကောက်နုတ်ဖော်ပြအပ်သည်။^{၂၁}

နိဂုံး

၂၃။ မြန်မာနိုင်ငံအနေဖြင့် နိုင်ငံပေါင်း ၁၉၀ နိုင်ငံနှင့် ယှဉ်ပြိုင်ရခြင်းဖြစ်သည့်အတွက် စီးပွားရေးဝန်းကျင်တိုးတက်ကောင်းမွန်ရေး ပြုပြင်ပြောင်းလဲမှုများလက်ရှိနှုန်းထက်များစွာ ကြိုစားရန်

^{၂၀} Myanmar President Office, available from: <https://www.president-office.gov.mm/?q=briefing-room/news/2019/11/02/id-15819/> [accessed 30 November 2019]

^{၂၁} မြန်မာ့အလင်းသတင်းစာ၊ ဖေဖော်ဝါရီလ ၆ ရက် ၂၀၂၀ ပြည့်နှစ်၊ စီးပွားရေးဝန်းကျင်ကောင်းကိုဖန်တီးခြင်းစကားဝိုင်းဆွေးနွေးပွဲကျင်းပ (ကြည့်ရှုရက် ၇ ဖေဖော်ဝါရီ ၂၀၂၀)

လိုအပ်နေဆဲဖြစ်ပါသည်။ အညွှန်းကိန်းတစ်ခုချင်းစီအလိုက် အဆင့်များကို စုပေါင်းပြီး Overall Ranking သတ်မှတ်ခြင်းဖြစ်သည့်အတွက် အညွှန်းကိန်းတစ်ခုတည်း တိုးတက်နေရုံဖြင့် ပြီးပြည့်စုံသောတိုးတက်မှုရရှိနိုင်မည်မဟုတ်ဘဲ အညွှန်းကိန်းအားလုံး ပြိုင်တူတိုးတက်ရေးအတွက် သက်ဆိုင်ရာဝန်ကြီးဌာနများနှင့် ပုဂ္ဂလိကကဏ္ဍများ ပူးပေါင်းဆောင်ရွက်ရန်၊ ပိုမိုပွင့်လင်းမြင်သာမှုရှိရန်လည်း အထူးအရေးကြီးလှပါသည်။ ထို့ပြင် ဥပဒေ၊ စည်းမျဉ်း၊ လုပ်ထုံးလုပ်နည်းပိုင်းတွင်လည်း ခေတ်စနစ်ဖြင့်လျော်ညီမှုရှိပြီး အခြေခံအဆောက်အအုံပိုင်းနှင့် အလုပ်သမားများ၏ စွမ်းဆောင်ရည်၊ ခံယူချက်သဘောထားစသည့်အချက်များ တိုးတက်မှုရှိပါက ဒေသတွင်းနိုင်ငံများအား အမီလိုက်နိုင်မည်ဖြစ်ပါသည်။

၂၄။ သို့သော် ယခုလက်ရှိအခြေအနေတွင် ဖြစ်ပွားနေသော ကမ္ဘာ့ကပ်ရောဂါကြောင့် မြန်မာအပါအဝင် ဒေသတွင်းနိုင်ငံများတွင် စီးပွားရေးကျဆင်းရုံသာမက ကမ္ဘာ့ဖွံ့ဖြိုးပြီးနိုင်ငံကြီးများတွင်ပင် စီးပွားရေး၊ လူမှုရေးအကျပ်အတည်းများစွာ ရင်ဆိုင်နေရပါသည်။ သို့ဖြစ်ပါ၍ လက်ရှိဖြစ်ပေါ်နေသော ကပ်ရောဂါဖြစ်ပွားမှုအခြေအနေပေါ်မူတည်၍ မိမိတို့နိုင်ငံတွင် စီးပွားရေးပြန်လည်ဦးမော့လာရေးအတွက် Ease of Doing Business ကို တိုးတက်စေရန် အရှိန်အဟုန်ဖြင့် အကောင်အထည်ဖော်ရန် လိုအပ်ကြောင်းရေးသား တင်ပြလိုက်ရပါသည်။

သုတေသနဌာန
ပြည်သူ့လွှတ်တော်ရုံး

ဤစာတမ်းတို့အား ဒေါ်သူဇာဝင်း (ဒုတိယဦးစီးမှူး) မှ တာဝန်ယူရေးသား၍ သုတေသနဌာနမှ အရာထမ်းများက ဝိုင်းဝန်းကြီးကြပ်တည်းဖြတ်၍ ထုတ်ဝေခြင်းဖြစ်ပါသည်။

သတိပြုရန်

ဤသတင်းအချက်အလက်သည် လွှတ်တော်ကိုယ်စားလှယ်များအား ၎င်းတို့၏ လွှတ်တော်ဆိုင်ရာ တာဝန်များကို ဆောင်ရွက်ရာတွင် အထောက်အကူပြုရန်အတွက် ဖြစ်ပါသည်။ ပုဂ္ဂိုလ်ရေးဆိုင်ရာ ကိစ္စ တစ်စုံတစ်ခုအတွက် အသုံးပြုရန်မဟုတ်ပါ။ အချိန်နှင့်တပြေးညီ နောက်ဆုံးရသတင်းဖြစ်မည်ဟု သတ်မှတ် မထားသင့်ပါ။ ဤအချက်အလက်များအား တရားဝင် သို့မဟုတ် ပညာရှင်ဆိုင်ရာအကြံပေးချက်အဖြစ် မသတ်မှတ်သင့်ပါ။ အထူးအကြံပေးချက် သို့မဟုတ် သတင်းအချက်အလက်များလိုအပ်ပါက အရည် အသွေးပြည့်မီသော သင့်လျော်သည့် ကျွမ်းကျင်ပညာရှင်နှင့် ဆွေးနွေးတိုင်ပင်သင့်ပါသည်။ လွှတ်တော် သုတေသနဝန်ဆောင်မှုသည် စာတမ်းတိုများတွင် ပါဝင်သောအကြောင်းအရာများနှင့် စပ်လျဉ်း၍ လွှတ်တော် ကိုယ်စားလှယ်များ၊ လွှတ်တော်ဝန်ထမ်းများနှင့် ဆွေးနွေးမှုများ ပြုလုပ်ပေးနိုင်ပါသည်။ အများပြည်သူနှင့် ဆွေးနွေးမှုများ ပြုလုပ်ခြင်းမရှိပါ။

သုတေသနလုပ်ငန်းဆိုင်ရာ စုံစမ်းမေးမြန်းမှုများပြုလုပ်ရန်
(သို့မဟုတ်) သုတေသနဌာနအား လာရောက်လေ့လာရန်
အောက်ပါလိပ်စာအတိုင်း ဆက်သွယ်နိုင်ပါသည်။

သုတေသနဌာန
ပြည်သူ့လွှတ်တော် C ဆောင် - ဒုတိယထပ်
တယ်လီဖုန်း - ၀၆၇ - ၅၉၁၂၈၄၊ ၀၆၇ - ၅၉၁၂၈၅

